

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ Κ. ΑΝΤ ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗ

Ο ΠΟΛΥΕΛΕΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΡΒΟΝΩΝ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Αυτή του όμως ή εξουσία τον έκανε να φέρεται με περιφρόνησι στους παλιούς προσετούς που κυβερνούσαν άλλοτε την Ύδρα με σύνταγμα—να πούμε—αριστοκρατικό.

Έχοντας για «σύντυχους» όργανά του άσημαντα, επαπεινούσε τόσο τα μεγάλα παλιά τζάκια, ώστε και αν πολύ σπάνια έδειχνε πως τους θυμάται, τους έστελε με ένα νόημα της Ύδρας, αισθάνθησαν βαθεία την ταπεινώσι, συσσωματώθηκαν και έκαναν του ζαμπλίτη πόλεμον δυνατόν, τότε κρυφόν και τότε φανερόν.

μόνο προσταγές και τους προσπονούσε στα έγγραφα «ηρατηροί μου» ο έποχ η φιλοφροσύνη και ή έδιμοτυπία άπαιτούσε τίτλους και «κράματα» άκομα και άπο τον άδερφό στον άδερφό.

Φυσικά τα παλιά αυτά τζάκια πο' αντιπροσώπευαν όλα τα τιμημένα όνοματα της Ύδρας, αισθάνθησαν βαθεία την ταπεινώσι, συσσωματώθηκαν και έκαναν του ζαμπλίτη πόλεμον δυνατόν, τότε κρυφόν και τότε φανερόν.

Στην πάλη όμως αυτή, ούτε το ένα μέρος ούτε το άλλο ξεπερνούσαν ποτέ τα όρια της τιμής και της φιλοπατρίας, τουλάχιστον ως την εποχή που συμβαίνει ή ιστορία μας, ένα άπο τους τελευταίους μήνες του 1806. Γιατί δέ μπορεί κανείς δυνατός να πη το ίδιο και για λίγο άργότερα, όταν δηλ. οί Ρώσοι και ο κόμορος και άλαζονικός Σενιέρμιν έμπήξαν άνάμεσός τους. Έτσι πάντα. Όταν δυό δυνατοί έπιουν να μαλλώσουν μέσα στο σπίτι των άδαντων, οι άδαντοι πληρώνουν τα σπασμένα. Και τα πληρώνουν όχι μόνο με την υλική τους ζημία, αλλά—το χειρότερο—και με τη ψυχική τους διαφθορά. Τότε όμως ο αντίγωνισμός των δυό μερίδων ήταν άκόμα άμιλλα ευγενική, ποιάς θα κόμη μεγαλύτερο καλό στον τόπο του, και θά κερδίση ή αυτό πρώτος την ύποληψη και την άγάπη των πατριωτών του.

Αυτήν την ψυχική διάθεσι του Κουντουριώτη, που ήταν άπο τους άρχηγούς του κόμματος, εγνώριζε και θέλησε τώρα να εκμεταλλευθή ο παπα-Γιάννης για το καλό της εκκλησίας του.

Και στο τέλος δεν έπεσε έξω. Την πρώτη στιγμή που άκουσε το όνομα του ζαμπλίτη ο Λάζαρος, κοκκίνησε σαν παταρούνα και ή συνήθης ήμερη ματιά του έπεσε στον παπά άγριωτή και άπειλητική. Τα λεπτά του χείλη κινήθηκαν και φάνηκε πως θά έσοτιόμην μιά καταδική, ένα δίωξιμο περιφρονητικό.

Άλλά δέν ήταν άνθρωπος να παραδίνεται στην πρώτη εντύπωσι. Έδάγκασε λίγο το μουστάκι του, άκούμπησε στο χέρι το κεφάλι του, και σόπασε. Σιγά σιγά το άναμμα του προσώπου του κατέβηκε και κίτσια στιγμή, σηκώνοντας το κεφάλι, ειπε με βαθεία και άποφασιστική φωνή στο σακελλάριο :

— Καλά παπά, αύριο το μεσημέρι να βρεθής σε τουτόν τον όντα.

Σ' λίγο, όπως περνούσε ο παπα-Γιάννης πάλι μπροστά άπο τις πολυθρόνες του μώλου ταβέρνας, όλα τα λυχναράκια του λαδιού του φάνταζαν σαν πολυέλεοι με πέντε ή έξι προσώπατα (δέν τάξε και καλομετρήσι) που ήταν έτοιμα να του μιλήσουν.

***

Την άλλη μέρα, κοντά μεσημέρι, μιά σκούνα δικάταρη αρμενίζοντας με το φλόκο, το ένα καϊκίσιο πανί και τον παπαρίγκο μόνον άπο το καθαρίσιο, γιατί ή τρομμονάνα ήταν άκόμα ξυδάτη, έμτανε στο καθαντό λιμάνι της Ύδρας και σε λίγο μιά φελούκα άραζε στο μώλο και ένας άνθρωπος μεσόκοπος και ρομαλέος, ντυμένος με τά γιορτινά του, έβήθησε στη στεριά ελαφρός. Τόν άκούλουθησαν τρεις ναύτες ρομαλέοι, καθαρωντυμένοι κι' αυτοί, οι δυό κροφουματωμένοι, ο ένας ο μεσάνος φορτωμένος στον όμο ένα κοφίνι. Δέν ήταν μεγάλο το κοφίνι, αλλά ο ρομαλέος ναυτής έσκυβε κάτω άπο το βάρος του. Και πως δά να μην εινε βαρύ, άφού ήταν γεμάτο τάλληρα Ισπανικά, τη συρματιά που πήγαινε να δόση στον κύρη Λάζαρο ο κατεπάν Μανώλης ο Σαργόςης, ο καρβαζοκρης της σκούνας και κάτοχος του πολυέλεου, που δηλ νύχτα

όνειρευόταν ο παπα-Γιάννης ο σακελλάριος του μοναστηριού!

Πάντα ήταν καλοδεχόμενος στο σπίτι του Κουντουριώτη ο Σαργόςης, γιατί και καλοπληρωτής ήταν και φίλος του σπιτιού παλιός και άνθρωπος γνωστικός και κομογονισμένος.

Έκείνη όμως την ήμέρα το παράκαμε στην ευγένεια ο κύρ Λάζαρος.

Όταν ο Σαργόςης θέλησε να του μετρήση τά τάλληρα και να τά λογαριάση με τρία γούσσα και δώδεκα παράδες το καθένα για να βρούνε τη συρματιά, ο κύρ Λάζαρος του ειπε :

— Δέν τους άφίνεις τώρα κατεπάν Μανώλη τους λογαριασμούς; Σωστά εινε, ποιάς θά τάλεψε! Και παράγγειλε το γέρο ναύτη να τά ριξη στη στέρνα.

Άκόμα τότε ή στέρνα δέν ήταν γεμάτη, όπως γέμισε άργότερα, όταν ο ήπειρωτικός άποκλεισμός εκέντησε την τόλη και καταπλοίτισε τους νησιώτες, και έσοφισαν οι Ύδραιοι τους θρησασούς, που σκόρπιαν άργότερα με τά δυό τους χέρια για την ελληνική έλευθερία. Ειχε άκόμα και διάθεσι για άστεια ο τόσο σοβαρός κύρ Λάζαρος.

Όταν ή γοργή Πανώση, χήρα καρβαζοκρη, που ειχε όγρο να ξαναπαντρευη για ναποχηση παιδιά, έφερε τον καρφέ και κυτάζοντας τη βέρα στο δάχτυλο του Σαργόςη κατέβασε τά μουτρα της, ο κύρ Λάζαρος κλείνοντας το μάτι του ειπε :

— Αλήθεια, κατεπάν Μανώλη, τόν άνηριό σου τόν άρροβίνας;

— Τώρα λίο να του βοθ κύρ Λάζαρε μιά γυναικα μυαλωμένη, άπάνησε εκείνος.

Η καρφά Πανώση κατακοκκίνησε, και έφυγε συνάμενη κουνάμενη. Και όταν ο Σαργόςης σηκώθηκε να φύγη, ο κύρ Λάζαρος του ειπε :

— Θα φάμε, κατεπάν Μανώλη μαζί. Έστειλα να ειδοποιήσουν τη κατεπάνισσα. Μη μου λές όχι, γιατί έχομε πολλά να πούμε.

Η άσυνήθιστη αυτή τιμή έκαμε το ντυτικό να κοκκίνηση άπο το καρμάτι του.

Κι' άφού φάγανε το πλούσιο και πολυποικίλο γεύμα και τσουγκρσαν το ποτήρι με το σπιθηρότο κρασί, και εύχθήσαν το καλώς ύρσες και καλώς σε βρήκα και πάντα φάκε μπράδες» (άσπροπρόσωποι), ο κύρ Λάζαρος ρώτησε :

— Δέ μου λές, κατεπάν Μανώλη, πιάσατε και στη Μαροσία;

— Θέλοντας και μη πιάσαμε, κύρ Λάζαρε. Η μπονάτσα μās έκλεισε μιά βδομάδα στο λιμάνι της Μαροσίας.

— Και τι άκουσες εκει κατεπάν Μανώλη; τί λένε οι Γραικοί για τουτό το θηρίο το Μπονατάρη; Θα τους κόμη ζαπί δλους ή θά του φάνε τώρα πετά το μάτι;

— Τι να σοφ πώ κύρ Λάζαρε μου και θηρίο καλά τόν όνοματίσες ή άφεντιλ σου. Αυτός κανένας δέν άφηράει. Βασιλειάδες ρίχνει, βασιλειάδες θρονιάζει, κι' όπου πατήση τρέμει ή γη. Να και τώρα βλέπεις τάβλια με τόν Προύσο και με το Ρούσο, που ως τώρα τους ειχε φίλους. Μά θέλησαν να του σηνάσουν κεφάλι και τώρα λέγανε πως σ' ένα μέρος, Γιένα μου τόπανε, τόν Προύσο τόν κατατάσκισε και πήγε μέσα στη βασιλειούσα του κι' ο Προύσος έπεσε και τόν έπροσκίνησε...

Έκει που με ένθουσιασμό μιλούσε ο κατεπάν Σαργόςης, ο κύρ Λάζαρος έκανε πως έφυγε τις τσέπες για ναύτη το κερμιπαρένιο κομπολόγι του. Και μη βρίσκοντας το δικό του, άπλωσε με άρέπεια και φρασικότητα και πήσε το κομπολόγι που έσκόκιζε στα χέρια του ο Σαργόςης. Ήταν ένα κομπολόγι όχι πολιτιμο, αλλά σπάνιο, ίσως μοναδικό. Ο κατεπάν Σαργόςης το ειχε άγοράσει στη Ρόδο άπο τους φιλακομένους. Ήταν καμωμένο με τόν κύρη και με μεγάλη βέρβια ύπομνη, άπο κέγατα βουβαλιών και ειχε ασάντια μεγάλης χάνδρας, φουσιά μαύρες, που χτυπούαν σκατά, εκει

Λάζαρος ο πολυέλεος

Σεριοφωτικό κρασί, και εύχθήσαν το καλώς ύρσες και καλώς σε βρήκα και πάντα φάκε μπράδες» (άσπροπρόσωποι), ο κύρ Λάζαρος ρώτησε :

— Δέ μου λές, κατεπάν Μανώλη, πιάσατε και στη Μαροσία;

— Θέλοντας και μη πιάσαμε, κύρ Λάζαρε. Η μπονάτσα μās έκλεισε μιά βδομάδα στο λιμάνι της Μαροσίας.

— Και τι άκουσες εκει κατεπάν Μανώλη; τί λένε οι Γραικοί για τουτό το θηρίο το Μπονατάρη; Θα τους κόμη ζαπί δλους ή θά του φάνε τώρα πετά το μάτι;

— Τι να σοφ πώ κύρ Λάζαρε μου και θηρίο καλά τόν όνοματίσες ή άφεντιλ σου. Αυτός κανένας δέν άφηράει. Βασιλειάδες ρίχνει, βασιλειάδες θρονιάζει, κι' όπου πατήση τρέμει ή γη. Να και τώρα βλέπεις τάβλια με τόν Προύσο και με το Ρούσο, που ως τώρα τους ειχε φίλους. Μά θέλησαν να του σηνάσουν κεφάλι και τώρα λέγανε πως σ' ένα μέρος, Γιένα μου τόπανε, τόν Προύσο τόν κατατάσκισε και πήγε μέσα στη βασιλειούσα του κι' ο Προύσος έπεσε και τόν έπροσκίνησε...

Έκει που με ένθουσιασμό μιλούσε ο κατεπάν Σαργόςης, ο κύρ Λάζαρος έκανε πως έφυγε τις τσέπες για ναύτη το κερμιπαρένιο κομπολόγι του. Και μη βρίσκοντας το δικό του, άπλωσε με άρέπεια και φρασικότητα και πήσε το κομπολόγι που έσκόκιζε στα χέρια του ο Σαργόςης. Ήταν ένα κομπολόγι όχι πολιτιμο, αλλά σπάνιο, ίσως μοναδικό. Ο κατεπάν Σαργόςης το ειχε άγοράσει στη Ρόδο άπο τους φιλακομένους. Ήταν καμωμένο με τόν κύρη και με μεγάλη βέρβια ύπομνη, άπο κέγατα βουβαλιών και ειχε ασάντια μεγάλης χάνδρας, φουσιά μαύρες, που χτυπούαν σκατά, εκει

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ

Το πανηγυρικό Προτοχρονιάτικο τεύχος του «Μπουκέτου», το όποιον εκδίδεται επ' ευκαιρία της πενταετηρίδος του, με θαυμασίον έξοφύλλο, 52 εσλίδες, εκλεκτήν ύλην ελληνικών και ξένων συγγραφέων, γνώμιας πολιτικής, έπιστημονών, λογιών, καλλιτεχνών και δημοσιογράφων για το έργο του περιοδικού κ.τ.λ. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

που τ'όπαιζε ο ναυτικός.

— Τώρα τουτό θέλωμε να ξέρωμε κατεπὶν Μανώλη, εἴπε ὁ Κουντουριώτης, γιὰ μὲς τοὺς Γραικοὺς ποῖο εἶνε τὸ καλὸ; Οἱ Φραντζέσι κι' ὁ Μπουνατζής βλέπει; εἶνε τώρα φίλοι με τοὺς Τούρκους, ἐνὸς οἱ Ρωσσοὶ ὅπως κι' ἄν πῆς ὀρθόδοξοι εἶνε, καὶ τὴν Τουρκία πάντα τὴν χρεποῦν καὶ τὴν ἀδυνατιζοῦν.

— Νὰ σοῦ πῶ, κὺρ Λάζαρος, τὶ ἀκούσα ἐγὼ ἀπὸ τὸν κομπιάρου μου στὴ Μαρσάια, πού μίλησε με τοὺς μεγάλους στὸ Παρίσι, ἀκόμα καὶ μὲ τὸ μουσιὸ Διανανάκη τὸ Χιούτη...

Ἐκεῖνη τὴ στιγμή ἕνας ὑπηρετὴς μίτηε καὶ κἀτι εἶπε στ' αὐτὸ τοῦ Κουντουριώτη.

— Μὲ συμπλαθῶς μιὰ στιγμή κατεπὶν Μανώλη... εἶπε ὁ κὺρ Λάζαρος καὶ βῆκε ἔξω σὲ λίγο γύρισε πάλι κ' ἔξακολούθησε τὴν ὁμιλία.

— Αὐτὸ ἴσα - ἴσα θέλωμε καὶ μεῖς νὰ ξέρωμε κατεπὶν Μανώλη, γιὰτι ὅπως μανθάνομε ὁ βίτσε-ἀμφοῦλες ὁ Ρωσσοὺς, ὅπου πάει καὶ ὅπου σταθῆ, βγάνει τὴ ταμπάκα του, ρουφάει μιὰ πρῆτα ταμπάκο καὶ λέει πῶς «εἶσι θὰ τὴν ρουφήσει τὴν Τουρκία ἢ Ρουσοῖα εἰς τὸν τὸν πόλεμο».

Ὁ κατεπὶν Σαργόσης πού γύριζε ἀπὸ τὴ Γαλλία ποτισμένος βασιδαὶ τὸ θαυμασὸ καὶ τὴν κατάληξη γιὰ τὸ Ναπολέοντα, στήν ὀρηξί του νὰ κἀμὴ καὶ τοὺς ἄλλους κοινοῦς, δὲν παρατήρησε οἱ ὁ κὺρ Λάζαρος μταινοντας πάλι δὲν κρατοῦσε στὰ χεῖριά του τὸ κομπολόγι του κ' ἔξακολούθησε τὴν ὁμιλία του με θεομότητα.

— Μὴν τάκοῦς αὐτὰ κὺρ Λάζαρος μου, μὴν τάκοῦμε ὅλοι μας, μὴν πάθομε ἀπὸ τοὺς Ρωσσοὺς χειρότερα ἀπὸ ὅσα ἔχομε βῆθει. Ὅτι θέλει ὁ Μπουνατζής θὰ γίνῃ μὰ (ἐδὼ ἐχαμήλωσε τὴ φωνή του) ἔκανε ὁ Θεὸς καὶ δὲ θέλει τὸ κακὸ τὸν Γραικὸν. Στὸ φανερό εἶνε φίλος τὸν Τούρκων, ἀλλὰ κρυφὰ τοὺς σκαβεὶ τὸ λάκκο. Ἐχει σοῦ λένε ἔτοιμο καὶ τὸ σκεδὸ τῆς μοιραῖας. Αὐτὸς πέρνει τὸ Μπαιρὶ, σὲ μὰς δίνει τὴ Πόλι καὶ τὴ Σμύρνη καὶ πέρα ὡς τὴ Μαύρη θάλασσα, φθάνει νὰ μὴν τοὺ πάμε κόντρα σὲ τούτη τὴν περίστασι κ' ὅσα γιὰ τὸ Ρωσσο...

Ἐξακολουθοῦς ὁ κατεπὶν Σαργόσης νὰ λέη ὅσα ἐκείνου τὸν καιρὸ ἦθελαν νὰ ὀνειρεύονται οἱ Ἕλληνες καὶ εἶχε ἀκούσει κι' αὐτὸς, ὅταν ὁ ὑπηρετὴς ξαναμίτηε, καὶ εἶπε πάλι κἀτι αὐτὸ τοῦ Κουντουριώτη ἔκεινος βῆκε γιὰ μιὰ στιγμή ἔξω καὶ γύρισε πάλι πᾶιόντας τὸ κομπολόγι με τὶς μαῦρες σκασιές χάνδρες του.

— Μὲ συμπλαθῶς κατεπὶν Μανώλη πού σ' ἄφησα γιὰ μιὰ στιγμή, εἶπε, καὶ ἔτσι οἱ μὴχανικά ἔδωσε πάλι στὸ Σαργόση τὸ κομπολόγι του καὶ ἡ ὁμιλία ἔξακολούθησε ἀπὸ τὰ γενικά πᾶσαν ὅτα τοπικά εἶπανε καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ τοῦ ζαμπίτη, εἶπανε καὶ γιὰ κείνους τοὺς ζομπιάδες πού τελευταία τόσο σκληρὰ εἶχε θανατοῦσῃ μέσα στὴ φυλακὴ μὲ τὸ ξύλο, κ' αὐτὸ τὴν ἡμέρα πού ἀπόχησε ἀρσενικό παιδί, συμφώνησαν στὴν πολιτικὴ θεωρία ὅτι τὴν κοινότητα τῆς Ὑδρας ἔλπετε νὰ κυβερνήσῃ συμβούλιο ἀπὸ προεστούς καὶ κατεπαναίους με τὴ θέλησι τοῦ λαοῦ τῆς καὶ ὄχι ζαμπίτης ἢ μίτης διορισμένους ἀπὸ τὸν καπουδᾶν πασά, πάντα ὄργανο του, πάντα τιρανᾶ... καὶ τὸ ἀπὸ Σερφιώτικο κρασί καὶ περισσότερο τὴ γλώσσα τοῦ ἀπλοῦχοῦ ναυτικοῦ.

Ὁ πατὰ Γιάννης ὁ Ραφελιάς στὸ μῶλο ἔτρεξε νὰ βρῆ τὸ Χρῖστο τὸ Λουλο ἕνα γιγάντα σιδηρόν, μακρινὸ τοῦ συμπέθερο, καὶ μαζί μ' αὐτὸν ἐπῆδησε σὺν λαμπράκι στὴ βάρκα καὶ μὲ πέντε ἔξι κουπιές βρεθῆσαν κάτω ἀπὸ τὴν ἄσπρη δικτακτῆρὶ σκούνα τοῦ κατεπὶν Σαργόση.

Ἀκουμπισμένοι στὴν κορυκταστὴ ὁ λωστρόμος ὁ Γρίκας Μπῆκος ἐκάντιζε τὴν πῆλα του, ὅταν ἐληθίσαιε τὴ σκούνα ἢ βάρκα πού ἔφερον τὸν πατὰ.

Ἐτρεξε ἀμέσως στὴ σκαλιόσα, ἔπιασε καὶ φίλησε τὸ χεῖρὸ τοῦ πατὰ Γιάννη, καὶ χωρὶς μιλιὰ τὸν κατέβασε στὴ στενὴ σὺν κοπιὰ καμπίνα τοῦ κατεπὶν.

— Κομπιάρε Γρίκα, εἶπε ὁ πατὰ Γιάννης, μὴ ἀλλήνικα καὶ μὴ ἀρσενικά, χαρτεῖσμάτα ἀπὸ τὸν κατεπὶν σου.

— Χὰ! ἔκαμε ὁ Γρίκας Μπῆκος.

Ὁ μπουσοῦς κανεὶς νὰ πῆ ὅτι ὁ τόσο ἀξιος αὐτὸς θαλασσινοῦ ἄλλῃ λέξι δὲν ἐγνώριζε ἀπὸ αὐτὸ τὸ «Χὰ» καὶ μὲ αὐτὸ, κατὰ τὸν τόνου πού τὸν ἔδινε ἐφανέρονε καθε σκεπὴ του καὶ καθε συναίσθημά του ἦταν «Ὑδαίος κι' αὐτὸς, ἀλλὰ σκεδὸν ἔρημος στὸν κόσμο, ὕπερα ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς γρηῃς μῆνας του δὲν εἶχε ἐμπῆ σὲ κόσμο» ὅπως ἔλεγαν, δηλ. εἶχε μείνῃ ἀνυπανδρὸς, γιὰτι καμπίνα δὲν τὸν ἦθελε ἀπὸ τὴν χονδροκεφαλιά του. «Ἐτσι κι' αὐτὸς δὲν ἀγαποῦσε τὴ στερὰ, σὺν ναῦτης πού ἦταν, καὶ οἱ ἄλλοι ναῖτες ἔλεγαν κοροϊδευτικά πῶς ὁ λωστρόμος τοῦ κατεπὶν Σαργόση ἄλλα θηλυκὰ δὲν εἶχε γνωρίσει ἀπὸ τὴ σκούνα του καὶ τὴ φελούκα του.

Ὁ κατεπὶν σου κομπιάρε Γρίκα, εἶπε ὁ πατὰς, τρώει τώρα μὲ τὸν κὺρ Λάζαρο στὸ σπῆτι του.

— Χὰ! ἔκαμε πάλι ὁ ναῦτης, μὲ τὸν ὅμως τώρα πού ἐσημίαινε «μάρθο του τὴν ἀῖζει ὁ κατεπὶν σου τὴν τῶση τῆμῃ».

— Καὶ καὶ πού λες, κομπιάρε Γρίκα, στὸ τραπέζι ἀπάνω ἔπεσε λόγος γ' αὐτὸ τὸν πολυέλεο πού φερατε ἀπὸ τὴ Μπαρσελώναι καὶ τὸν πάτε ταῖμα στὸν «Αἱ Ταξιάχη».

— Χὰ! ἔκαμε ὁ Μπῆκος σὺν νᾶλεγε: «εἶδες τὶ εἶμαστε ἡμεῖς, καὶ τὶ πράγματα ἔχομε!»

— Καὶ σὺν ἄκουσε λωπὸν, κομπιάρε Γρίκα, ὁ

κὺρ Λάζαρος γι' αὐτὸ τὸ τιφαρὶα πεθόμους νὰ τὸν ἰδῇ.

— Χὰ! σὺν νᾶλεγε: «ἄς κοπιᾶσι στὴ σκούνα μας νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ ὁ πατὰς σὺν νὰ καταλάβεινε ἄλλες τὶς σημαῖες τοῦ «Χι» εἶπε:

— Καὶ καταλαβαίνεις, κομπιάρε Γρίκα, κὺρ Λάζαρος εἶνε αὐτὸς γιὰ τοῦτο ὁ κατεπὶν σου μὰς ἔστειλε νὰ τὸν πάρομε νὰ τὸν ἰδῇ καὶ ὁ κὺρ Λάζαρος καὶ πάλι θὰ σοῦ τὸν φέρομε.

— Χὰ! σὺν νᾶλεγε «σὺν πολλὰ μοῦ ζήτης δέσποτά μου».

— Καὶ γιὰ νὰ μὴν τῆχη καὶ δὲ μὰς πιστένης, νὰ, μὰς ἔδωσε σημάδι καὶ τὸ κομπολόγι τοῦ κατεπὶν σου.

— Χὰ! ἔκαμε γιὰ τελευταία φορὰ ὁ Γρίκας Μπῆκος σὺν νᾶλεγε: «τώρα μάλιστα μποροῦ νὰ σὰς τὸν δόσο, γιὰτι τὸ κομπολόγι τοῦ κατεπὶν σου εἶνε ἡ ὑπογραφή του».

Τὸν κατέβασε, τὸν ἐτόλιξε σ' ἕνα σακκί καὶ τὸν ἐφόρτισε στὸ γιγαντόκομο Χρῖστο Λουλό.

Ὅπως ἐμπᾶιαιναν πάλι στὴ βάρκα, ἔξπνησε γιὰ μιὰ στιγμή ἡ «ἐρατικὴ συνειδησις» τοῦ πατὰ Γιάννη καὶ τοῦ εἶπε: «Μοιρὲ τί κανεὶς αὐτοῦ λειτουργῆ τοῦ Ὑψίστου; ξεγελάς ἕναν ἄθῳον ἄνθρωπο καὶ τοῦ κλέφτεις τὸν ξένο θησαυρὸ; καὶ ἀπὸ ποῖον τάχα τὸν κλέφτεις, ἀπὸ τὸν κατεπὶν Σαργόση; εἶσι, ἀνάξει πατὰ, τὸν κλέφτεις ἀπὸ τὸν ἀρχάγγελου τοῦ Θεοῦ καὶ ποῖον ἀρχάγγελου θεοσοτωμένε; ἐκείνου πού σήμερα αἰσιὸν ἔλαβῃ νὰ σοῦ πάρη τὴν ἀμαρτωλὴ σου ψυχὴ καὶ τ' ἀποφασίσεις μιὰρὲ νάχησι μαζί του τέτοιος ληψοφοῖς, τὴν τρομερὴ αὐτὴ ὅρα πού θάναι στὸ χεῖρὸ του νὰ σὲ βασανίσῃ φριχὰ; ἢ μὴ θαρρῆς πῶς θὰ σοῦ ληρημόνησῃ τὸ διαγοῦμαμα πού τὸ κανεὶς στὸ σπῆτι του μέσ; ...

Αὐτὰ ἀπάνω κάτω εἶπε ἡ «ἐρατικὴ συνειδησις» τοῦ πατὰ Γιάννη γιὰ μιὰ στιγμή πού ἔξπνησε.

Ὁ πατὰς ὅμως ἔτριξε μιὰ μιὰ ἀπὸ τὴ βάρκα στὴν κάτασπρη ἐκκλησιά του, καὶ στὸ χαριτωμένο τῆς καμπαριῶ πού φάνταζε ἀπὸ μακρὰ, σὺν μάρμαρο δαντελλωτῶ, καὶ ἀπάντως στὴ συνειδησι του: «Καὶ γιὰ ποῖον τὸν παίρνω τὸν πολυέλεο; μὴν τάχα τὸν παίρνω νὰ φέγγῃ τῆς προσβυτέρας μου; γιὰ τὴν μητέρα τοῦ Θεοῦ τὸν παίρνω; καὶ δὲν εἶνε ἀξία αὐτὰ νὰ μὲ διαφαντένη τὴν ὅρα πού θὰ τὴν χρεῖσῃ;

— Καὶ ὕπερα ἐγὼ ἔπρησ τὸ κομπολόγι τοῦ κατεπὶν Σαργόση; κ' ἐγὼ σοφίστηκα αὐτὸ τὸ κολλὰ; ὅλα αὐτὰ ὁ κὺρ Λάζαρος τάκαμε, κι' ὁ ἀρχάγγελος, προσκονὸν τὸνομά του, σὺν ἔξπνους καὶ δικαίους πού εἶνε, με τὸν κὺρ Λάζαρο θὰ τὰ βάλῃ κι' αὐτὸς μεγάλος εἶνε καὶ ἄς τὰ ξεμπλέξῃ με τὸν Ταξιάχη».

Ἐτσι ἤσυχαιε τὴ συνειδησι του καὶ τοὺς φόβους τοῦ πατὰ Γιάννη καὶ τρεχάτος μίτηε στὴν ἐκκλησία του, ἔδωκε προστάτης καὶ ὀδηγῆς στὴν κληδανάρτη καὶ τὸ Χρῖστο τὸ Λουλό, κ' ἔτρεξε σ' ἀρχοκίτο τοῦ Κουντουριώτη νὰ δόση πίσω τὸ ἔνοχο κομπολόγι.

Ὁ ἥλιος ἐβασιλευσε πίσω ἀπὸ τὸ Δοκὸ, ὅταν ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης εἶπε:

— Αἱ! τί λέες τώρα κατεπὶν Μανώλη, κατεβαίνουμε κι' ὡς τὸ παζάρνι ν' ἀκούσομε κανένα χαμπέρι;

— Ἦθελαν νὰ σοῦ τὸ πᾶ, κὺρ Λάζαρος, γιὰτι δὲν πῆγα κι' ὡς τὴ χάρη τῆς νὰ προσωνίσιω. Ἀρᾶς βλέπει, στὸ Μανδράκι, κοντότερα τὸ σπαιτικό μου, γιὰτι καὶ κείνη ἢ φελούκα κἀτι μάλωμα ἦθελε καὶ σήμερα πάλι βιαστικά ἦλθε στὴν ἀφεντιά σου.

Κάτω στὸ μῶλο γίνονταν ἀπίστετους θόρυβους στὶς ταβέρνας καὶ στὸ γαλό. Σχεδὸν ὅλα τὰ πλεονήματα εἶχαν γρηῃσι στὴν Ὑδρα καὶ τώρα ναῦτες καὶ κωραβοκροῖ φληνετοῦσαν καὶ χόρτασαν τὴν στιγμή καὶ τὰ καλὰ τῆς, με τὴ λαμογρία τοῦ θαλασσινοῦ πού, μῆνης μὲς τὴ θάλασσα, τὰ πᾶσαι καὶ τὰ δίημα καὶ τὰ καλὰ αὐτὰ.

Τὸ κρασί ἔτρεχε ποτάμι, τὰ βιολιά, τὰ τραγουδία, οἱ χοροί, ἢ φωνές, οἱ μικροκαννάδες καὶ τὰ φιλιώματα πού ἔδιναν ἐντύπωση ἀπὸ βακχικό πανηγύρι χωρὶς μεγάλως, πλοῦσιαι καὶ πολυάνθρωπος.

Ἄσκαφνα στὴν ἀκροῖνη ταβέρνα τοῦ Κυλογιάννη χοιμάωσαν ἢ φωνές καὶ ἔπεσε ὁ θόρυβος, γιὰτι τρεῖς λέξεις σὺν μαγικῆς ἐπίρασσαν ψυθουσιὰ ἀπὸ στόμα σὲ στόμα. «Ὀθροῦς κὺρ Λάζαρος», «Ὀθροῦς κὺρ Λάζαρος», (κατέβηκε ὁ κὺρ Λάζαρος).

Ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης σπάνια κατέβαινε στὴν ἀκροῖ, ὅμοιος καὶ σὲ τοῦτο—ὅπως καὶ σὲ μερικά ἄλλα—μὲ τὸν ἀρχαῖο Περικλῆ γιὰτι ἦξερε καλὰ πῶς μόνον ἀπὸ κάποια ἀπόστασι μπορεῖ νὰ κυβερνήσῃ ὄχλο ναυτικόν. Τὸν περισσότερον καιρὸ ἀπὸ τὸ σπῆτι του, ἀπὸ τὸ πλατὸ θαμνῶσμο χαγαῖτι του, ἐκῆταξε κάτω τὴν Ὑδρα, πού φραίνονταν σὺν νᾶναιε ὅλη χρισμένη γιὰ τὸ χαγαῖτι αὐτό.

Ἐτσι, τὸ νὰ κατεβῇ ὁ κὺρ Λάζαρος καταντοῦσε «συμβάν» καὶ ὁ ψῆθος «εἰροῦς κὺρ Λάζαρος» κωραχοῦσε στὶς ψυχῆς καὶ ἔκανε τοὺς μεθυσομένους ἐκείνους θαλασσινοὺς νὰ ξενεοῦνον καὶ βγαίνοντας στὶς πόρτες νὰ χαιρετοῦν με τὸ χεῖρὸ στὸ στήθος τὸν πρό, κρητο καὶ τὸν κατεπὶν, πού πῆλαινε χαμαρωτῶς γιὰ τὴν τιμὴ στὸ πλάγι τοῦ Κουντουριώτη. Μόνον ἕνας ἀνθρώπος ἔμεινε ἀαναγνήτης μέσα στὴ γενικὴ αὐτὴ ἐντύπωσι.

(Τὸ τέλος στὸ προσεχῆς)

ΣΗΜ. ΜΠΟΥΚ.— Κατὰ λάθος ἢ λέξις πολυέλεος ἐγράφη στὸ προηγούμενο φύλλο με «α» ἐνὸς τὸ ὄρθον εἶνε με «ο». Καὶ τοῦτο δόσι οἱ πολυέλεοι τῶν ἐκκλησιῶν ἀνάβονται καθ' ἡν στιγμὴν φάλλεται τὸ «Πολυέλεος, πολυενοσπῆλαις...»